

Ozadje politike

Oboroženi spopadi prizadenejo tako ženske kot moške, in sicer kot žrtve in kot tiste, ki trpijo zaradi gospodarskih posledic. Ženske sestavljajo velik del civilnega prebivalstva in so kot take še posebno prizadete zaradi konfliktov, saj so bolj izpostavljene množičnim spolnim zlorabam, tihotapljenju, razseljevanju in suženjstvu. Ženske in deklice se zaradi večje socialne ranljivosti pogosto srečujejo s posebnimi oblikami nasilja, katerih posledice se kažejo tudi še po koncu vojne (npr. nezaželena nosečnost kot posledica posilstva, večje tveganje za okužbe s spolno prenosljivimi boleznimi). Spolno nasilje se v oboroženih spopadih pogosto uporablja kot orožje v vojni. Ženske pomembno prispevajo k miru in obnovitvi po koncu oboroženih spopadov ter imajo pomembno vlogo pri reševanju konfliktov.

Akcijski načrt za enakost spolov in krepitev vloge žensk pri razvoju (2010–2015)

- Opozarja na potrebo po zagotovitvi dolgoročne zaščite za ženske v oboroženih spopadih.
- Poudarja pomen podpore udeležbi žensk pri vzpostavljanju miru in pokonfliktni obnovi.
- Poziva h krepitvi političnega udejstvovanja žensk.

Svet Evropske unije: Celovit pristop k izvajanju resolucij Varnostnega sveta Združenih narodov 1325 in 1820 o ženskah, miru in varnosti na ravni EU

- Ocenjuje napredek pri zaščiti in krepitvi vloge žensk v konfliktnih in pokonfliktnih razmerah z uporabo posebnih kazalnikov.

Evropski parlament

- Opozarja na vključevanje vidika spola v vse faze operacij v okviru skupne varnostne in obrambne politike (SVOP) (resolucija z dne 10. marca 2010 o izvajanju evropske varnostne strategije in skupne varnostne in obrambne politike (SVOP)).
- Resoluciji Varnostnega sveta ZN 1325 (2000) in 1889 (2009) o ženskah, miru in varnosti zajemata usposabljanje napotenega osebja.
- Ponovno potrjuje potrebo po pravilnem izvajanju

resolucije (resolucija z dne 25. novembra 2010 o deseti obletnici resolucije Varnostnega sveta ZN št. 1325 (2000) o ženskah, miru in varnosti).

- Poudarja sodelovanje žensk v mirovnih procesih ter vojaških in civilnih mirovnih operacijah ter posledice konfliktov za ženske (resolucija z dne 2. februarja 2012 o položaju žensk v vojni).

Strateški cilji pekinške platforme za ukrepanje in kazalniki EU

- E.1** Povečati udeležbo žensk pri reševanju konfliktov na ravneh odločanja in zaščititi ženske, ki živijo v razmerah oboroženih spopadov in drugih konfliktov ali pod tujo zasedbo.
- E.2** Znižati previsoke vojaške izdatke in nadzorovati razpoložljivost oborožitve.
- E.3** Spodbujati nenasilne oblike reševanja konfliktov in zmanjšati pogostnost zlorabe človekovih pravic v konfliktnih razmerah.
- E.4** Spodbujati prispevek žensk k zagovarjanju kulture miru.
- E.5** Zagotavljati zaščito, pomoč in usposabljanje za begunke, druge razseljene ženske, ki potrebujejo mednarodno zaščito, in notranje razseljene ženske.
- E.6** Zagotavljati pomoč ženskam v kolonijah in na neavtonomnih ozemljih.

Leta 2008, med francoskim predsedovanjem Svetu EU, so bili predlagani in sprejeti štirje kazalniki za spremljanje izvajanja tega področja. S kazalniki se merita pokritost z diplomatskim, obrambnim in mirovnim osebjem ter raven človeških in finančnih virov, ki se ukvarjajo z razumevanjem in krepitvijo vloge žensk v oboroženih spopadih. Z zadnjim kazalnikom se meri delež žensk in moških med prosilci za azil.

Podatkovna zbirka „Ženske in moški v EU – dejstva in številke“, ki jo je razvil Evropski inštitut za enakost spolov, zagotavlja najnovejše podatke in informacije o teh kazalcih, ki so na voljo na spletnem naslovu: <http://eige.europa.eu/content/women-and-men-in-the-eu-facts-and-figures>

Ugotovitve iz vseevropskih podatkov

Ženske so premalo zastopane v diplomaciji in vojski

Večina poročil in podatkov, ki so jih zagotovile države članice, kaže na resno pomanjkanje žensk v diplomatskih misijah, delegacijah EU, mirovnih operacijah ZN ter na položajih odločanja v diplomatskih in vojaških službah. Leta 2011 je bilo med osebjem, ki sodeluje v mirovnih operacijah ZN, samo 6 % žensk iz 21 držav članic, sedem držav članic pa v svojih mirovnih operacijah ZN ni imelo nobene ženske.

Skupno je 17 držav članic predložilo informacije o osebju, ki sodeluje v misijah skupne varnostne in obrambne politike (SVOP). Povprečni delež žensk med osebjem misij je bil samo 2-odstoten. Podatki, razčlenjeni glede na spol, ki so bili o osebju SVOP v civilnih misijah zbrani v letu 2012, so pokazali, da je med celotnim osebjem samo 25 % žensk. Med 18 državami članicami, ki so zagotovile informacije o številu ženskih vodij diplomatskih misij, je bil povprečni delež 17-odstoten.

Neustrezno usposabljanje na področju spolov v konfliktnih in nestabilnih državah

V okviru spodbujanja resolucij Varnostnega sveta ZN št. 1325 in 1820 sta se med več predsedovanji Svetu EU obravnavala pomen in potreba po usposabljanju osebja SVOP. Najnovejši razpoložljivi podatki, zagotovljeni v letih 2008/2009, o diplomatskem, civilnem in vojaškem osebju, ki ga zaposlujejo države članice EU, ter vojaškem in policijskem osebju, ki sodeluje v mirovnih operacijah ZN in misijah SVOP, so pokazali, da se usposabljanje o enakosti spolov ni izvajalo v zadostni meri. Posebno usposabljanje o enakosti spolov za diplomatsko osebje

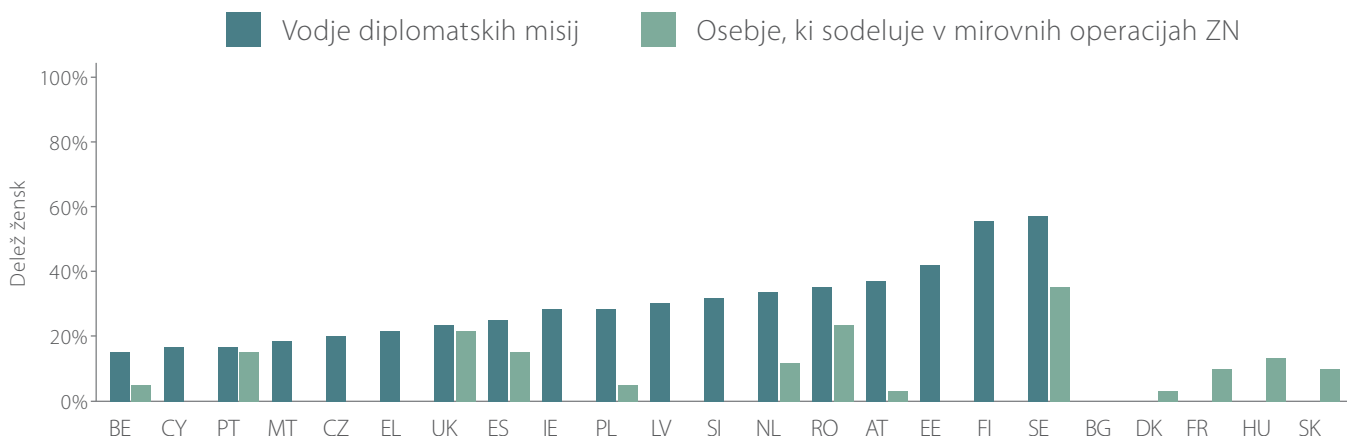
se je izvajalo samo v osmih državah članicah, vendar ni bilo jasnih informacij o deležu žensk in moških med udeleženci.

Majhen delež pomoči, namenjene reševanju vprašanj enakosti spolov v nestabilnih državah

Leta 2009 in v začetku leta 2010 so države članice EU porabile približno 200 milijonov EUR za reševanje vprašanj, povezanih z ženskami, mirom in varnostjo. Ena milijarda EUR se je porabila za reševanje vprašanj, ki so na splošno povezana z vidikom spola. Kar zadeva prispevek institucij EU, so delegacije EU prispevale k financiranju projektov, ki neposredno vplivajo na vidik spola in pravice žensk, v vrednosti 165 milijonov EUR. Skoraj tretjina tega financiranja je bila namenjena dejavnostim za izvajanje resolucije Varnostnega sveta ZN št. 1325. Podatki so pokazali, da se je približno 28 % od skupno 67 milijonov EUR, ki so bili porabljeni za reformo varnostnega sektorja ter razoroževanje, demobilizacijo in ponovno vključevanje, nanašalo na dejavnosti, ki so izrecno namenjene ženskam.

Odbor za razvojno pomoč pri OECD zagotavlja informacije o pomoči, dodeljeni za enakost spolov v nestabilnih in konfliktnih razmerah, za obdobje 2007–2008. Iz poročila „Pomoč v podporo enakosti spolov v nestabilnih državah, ki so jih prizadeli konflikti“ je razvidno, da skoraj tretjina članov Odbora za razvojno pomoč nestabilnim državam enakost spolov opredeljuje kot načelo ali pomemben cilj. Vendar je bilo na enakost spolov osredotočenih samo 19 % pomoči, ki so jo institucije EU namenile nestabilnim državam. Samo pri 20 % pomoči, dodeljene mirovnemu in varnostnemu sektorju, se upošteva vidik spola in samo 38 % članic Odbora za razvojno pomoč je cilj enakosti spolov vključilo v okvir pomoči, dodeljene za upravljanje nestabilnih držav.

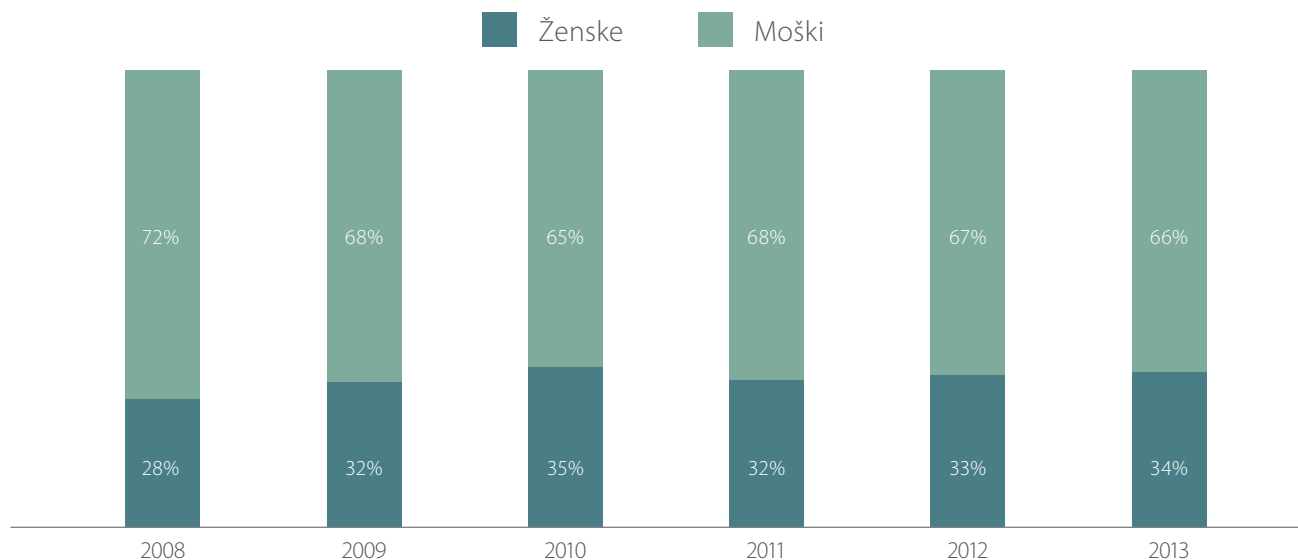
DELEŽ ŽENSK MED VODJI DIPLOMATSKIH MISIJ IN OSEBJEM, KI SODELUJE V MIROVNIH MISIJAH ZN, 2011

Vir: Svet EU, Poročilo o kazalnikih EU za celovit pristop k izvajanju resolucij Varnostnega sveta ZN št. 1325 in 1820 o ženskah, miru in varnosti na ravni EU, 2011

DELEŽ ŽENSK MED PROSILCI ZA AZIL V EU, 2008–2013

Vir: Eurostat, Odločbe o prošnjah in ponovni naselitvi

Več žensk med prosilci za azil

Po podatkih Eurostata se je med letoma 2008 in 2012 povečal delež žensk, ki so zaprosile za azil (z 28 % v letu 2008 na 34 % v letu 2013). Povečalo se je tudi število novih prošenj za azil, ki so jih vložile ženske (ko je evidentirana prva prošnja za azil), in sicer s 30 % v letu 2008 na 35 % v letu 2012. Kljub tem povečanjem je med prosilci za azil v Evropski uniji še vedno skoraj dve tretjini moških.

Hkrati z naraščanjem števila prosilcev za azil, ki so vložili prošnjo, se je povečalo število odločb o statusu begunca. Med letoma 2008 in 2012 se je število odločb o prošnjah, ki so jih vložile ženske, skoraj podvojilo (z 59 730 na 95 875). Sorazmerno s tem se je število pozitivno rešenih prošenj, ki so jih vložile ženske, povečalo bolj kot število pozitivno rešenih prošenj, ki so jih vložili moški, vendar se je delež žensk, ki dobijo status begunca, v zadnjih nekaj letih zmanjšal: v letu 2010 so ženske predstavljale 40 % pozitivno rešenih prošenj; v letu 2012 pa so predstavljale 34 %.

Koristne pobude:

Da bi povečala sodelovanje žensk v mirovni misijah, je Avstrija napotila strokovnjaka na področju enakosti spolov kot poveljnikovega svetovalca na mirovno misijo na Kosovu, od leta 2010 pa se je šest uradnikov z ministrstva za obrambo usposabljal za terenske svetovalce na področju enakosti spolov. V Belgiji vključitev tega cilja v drugi nacionalni načrt dodelitve pomeni korak naprej v večji zastopanosti žensk v mednarodnih organizacijah in misijah, ki jih izvajata belgijska diplomacija in vojska.

Prispevek žensk k razvijanju kulture miru je spodbudila organizacija strateške regionalne konference „Ženske pri vzpostavitvi miru: dostop do sodnega varstva za ženske v državah po koncu konfliktov“ na Hrvaškem. Ciper je zgradil ženski večkulturni center, da bi povezal ženske iz vseh skupnosti ter spodbujal enakost spolov, spravo in mir. Finska trenutno financira triletni projekt „Seminar na visoki ravni ZN o enakosti spolov in vključujočih postopkih mediacije“, katerega cilj je ustvariti bolj posvetovalne mirovne procese s spodbujanjem učinkovitega sodelovanja žensk v mirovni sporazumih. Nizozemska je podprla delo na tisoče ženskih organizacij z izvedbo programa Financiranje vodenja in priložnosti za ženske v okviru drugega akcijskega načrta 1325. Nemško zvezno ministrstvo za gospodarsko sodelovanje in razvoj (BMZ) je izvedlo posebne programe v Burundiju, Kolumbiji, Gvatemali in Nepal, da bi ženske vključili v vse faze preprečevanja in obvladovanja konfliktov ter da bi ženske in deklice zaščitili pred spolnim nasiljem in posilstvi v oboroženih spopadih.

DOSEŽKI IN OVIRE NA PODROČJU E: ŽENSKÉ IN OBOROŽENI SPOPADI

DOSEŽKI	OVIRE
• Politična zavezanost usposabljanju o enakosti spolov in pravicah žensk za osebe, ki posreduje na območjih, ki so jih prizadeli konflikti, se krepí. • Povečala se je udeležba žensk pri ohranjanju miru.	• Zaveze glede usposabljanja o enakosti spolov se izvajajo slabo in v majhnem obsegu. • V diplomatskih misijah in delegacijah še naprej prevladujejo moški. • Zgolj majhen delež pomoči EU nestabilnim državam je izrecno namenjen ženskam. • Moški pogosteje kot ženske zaprosijo za azil in dobijo status begunca v EU.

Pot naprej za EU

- Izboljšati sedanjo stopnjo občutljivosti za vprašanja spola med osebjem in povečati uravnoteženost spolov v diplomaciji in vojski.
- Vključevati vidik spola v postopke in prakse ter povečati zmogljivost v zvezi z enakostjo spolov med vodilnim osebjem v upravnih organih EU in držav članic, ki skrbi za vojaško in diplomatsko osebje.
- Okrepiti prizadevanja v zvezi z uravnoteženo zastopanostjo spolov v diplomaciji in vojski.
- Izboljšati kakovost in dodeljevanje tuje pomoči z izboljšanjem prepoznavnosti in poznavanja potreb in posebne ranljivosti žensk v konfliktih (npr. nasilje na podlagi spola).
- Vključiti vidik spola in človekovih pravic žensk kot ključni sestavini v postopku obdelave in obravnave prošelj za azil.

MISSING TRANSLATION

Europäisches Institut für Gleichstellungsfragen (EIGE)

Das Europäische Institut für Gleichstellungsfragen (EIGE) ist das EU-Kompetenzzentrum für Gleichstellungsfragen. Das EIGE unterstützt politische Entscheidungsträger und alle relevanten Einrichtungen in ihren Bemühungen zur Verwirklichung der Gleichstellung von Frauen und Männern in Europa und darüber hinaus, indem es spezifisches Fachwissen sowie verlässliche und vergleichbare Daten zur Gleichstellung in Europa bereitstellt.

Weitere Informationen: <http://eige.europa.eu>

Das Ressourcen- und Dokumentationszentrum (RDC) des Europäischen Instituts für Gleichstellungsfragen (EIGE) ist ein innovatives und praktisches Instrument, das dabei hilft, wichtige Ressourcen zur Geschlechtergleichstellung zu finden, den Austausch von Wissen unter den an der Gleichstellungspolitik und -praxis interessierten Personen erleichtert und einen Online-Bereich für Diskussionen und Debatten bietet.

Weitere Informationen: <http://eige.europa.eu/content/rdc>

Kontakt:

Europäisches Institut für Gleichstellungsfragen
Gedimino pr. 16, LT-01103 Vilnius, LITAUEN
Tel. +370 521574-44/00

facebook.com/eige.europa.eu

twitter.com/eurogender

youtube.com/eurogender

<https://eurogender.eige.europa.eu>

ISBN 978-92-9493-280-8

doi:10.2839/82394

MH-04-15-022-SL-N